

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo a primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Nova carina na živež.

III.

Tovarniki in v obče veliki obrtniki slovenske industrije ne morejo občinstva in narodnosti mračno tako lahko slepiti, kakor agrarci, kedar gre za vprašanje varstva in hranjenja izdelkov in pridelkov proti zunanjim državam in deželam.

Obrtni in tovarniški podjetnik se ne more tako zvito in sofično skrivati, kakor agrarci. Pri obrtnih podjetnikih vemo, pri čem smo, in tovarniški delavci dobro čutijo kedar tovarniki bogač vladajo izdelkom na zunanji in tlačenja pa skrčevanja delavskih plač na znotraj. Pri kmetijstvu v širokem pomenu besede je pa to vse drugače. Kedar začenjajo kmetu govoriti o njegovih stiskah, o slabih ali nizkih cenah kmetijskih pridelkov, in ko mu govore, da je nizkim kmetijskim dohodkom vzrok izlasti zunanja konkurenca — ob takih prilikah imajo branitelji carine na zunanje blago za živež kmete takoj za seboj. Te kmete združujejo potem in pridobivajo za sklepanje resolucij, da bi se stara carina na žito in živino kar možno povišala. Na Nemškem so tako zemljišni veleposestniki zasnovali velike zveze vsakovrstnih kmetov. V poročju takih zvez so leta in leta agitovali in pritiskali naposled na vlade, najpoprej na mogočnega Bismarcka, pozneje pa na razne vlade, ki so sledile istemu. In v resnici se jim je posrečilo, da so prusko in druge vlade v Nemčiji zvezavih držav in držav pridobili za nezlišano visoko carino na živež, torej izlasti na žito in živino.

Avstro-ogrski agrarci so v nemški novi carini dobili novo moč in pomoč za svoje interese, in sad teh prizadevanj so visoke postavke na žito in živino. Naš kmet in kmetič, bodi že katere koli narodnosti, se je razveselil take carine, nadejaje se, da v led novih davkov na zunanje žito in živino nastopi nova, boljše doba za kmetijstvo v obče.

Zato pa pogledimo, ali je res tako: ali bo kmet v obče zares prodajal žito in živino po viših cenah, in ali si bo dejanski mogel pomagati z novimi darovi, ki mu jih obeta povišana nova carina na tuje žito in tujo živino?

Avstrijsko cesarstvo ima poprek še danes značaj kmetijske vesile. Toliko pa je v obče razvidno in znano, da ta značaj se izpreminja jako nagloma, izlasti od desetletja

do desetletja. Ta sprememba se vrši tako, da se število teh, ki obdelujejo kmetije, manjša, število delavcev in deležnikov v obrti in v tovarniškem podjetništvu pa povečuje. Ako je bilo na pr. l. 1890 v totranski polovici naše monarhije še 2.006.764 samostalnih kmetovalcev, kar je znašalo 23,3 odstotkov, pa je danes za več odstotkov manj. Jednaka je v vseh tistih vrstah prebivalstva, ki so imele dela in delež na kmetijstvu. S samostalnimi kmetovci je bilo delavcev in deležnikov na kmetijstvu 8.469.223 oseb. Tih, kateri so torej delali za plačo, daino ali odškodnino v blagu, je bilo 79,9 odstotkov. Torej štiri petine oseb, ki so delale na kmetijstvu, niso pač mogle imeti deleža na tedaj veljavni carini na žito in živino!!

A tudi samostalni kmetovalci niso bili vsi taki, da bi živeli samo od kmetijskih dohodkov. Od 2.006.764 samostalnih kmetovalcev je bilo 137.453 oseb, ki so morale skrbeti še drugod za svoje dohodke. Ako je bilo na pr. na Češkem med 292.945 samostalnimi kmeti 57.271 oseb, t. j. 19,55%, torej petina kmetov, ki so morali gledati še za posttranski zaslužek, velja to v toliko večji meri za slovensko kmetijstvo. Na Slovenskem ni obsežnih dežel, in zato so razmere v tem pogledu še bolj znane slovenskemu človeku. Kmetje se vedno bolj krejijo in samostalnih je vedno manj! Še manj je pa takih, ki bi preživljali družine brez drugih zaslužkov. To velja v obče za vse dežele, a za te, kjer prebivajo Slovenci, še bolj.

Iz tega prevdanka moremo še lažje umeti, da v celitvanski polovici cesarstva število takih kmetov, ki bi mogli prodajati v večji in izdatni meri žito in živino, postaja vedno manjše. In na Slovenskem vemo, da, če kmetje v obče prodajajo nekoliko žita ali živine, morajo kupovati druge ali celo iste vrste živež v drugi obliki, kakor moko, meso.

Le malo je po vsem Slovenskem takih velikih kmetovalcev, kateri imajo res dobiček od visoke ali povišane carine na žito in živino. Na Slovenskem je takih prav malo, in morda ni na Slovenskem niti jednega velikega zemljišnega posestnika, ki bi se dal primerjati, pred vsemi, z ogrskimi veleposestniki te vrste, ali s poljskimi pa češkimi in nemškimi plemiči na Češkem. Slovenci imajo najmanjše vzroka za to, da bi se vnelali za carno v obče na žito in živino, tem manjše za povišano tako carino.

kakor pridobiti si znova čast in stališče. Mogla ga je res imeti na sumu, češ, da ima katero drugo rajši in da je jako spremenljive narave, toda bil je o tem jako blagoslojen in kakor vsak umetnik, imel na duhu nekega temelj naivnosti, torej je gospa Elzen računala na to, da bo možno pridobiti ga za se. V ostalem je ni vodilo pri tem zgolj to preračunavanje; sorazmerno, kakor se je dal vabiti on, je vabil tudi njo. Končno je jela sama sebi govoriti, da ga ljubi ter je celo verjela v to.

Zanim se je zopet pripetilo to, kar se pripeti mnogim, celó povzame inteligentnim ljudem. E. o. njegovega razuma je bilo konec v trenutku, ko so se oglašili počutki, ali bolje, kar je še hujše, ko je stopil v njih službo ter namesto premagovati jih, moral jim je preskrbovati argumentov. Na ta način je oni Svirski, ki je vse vedel in razumel, začel vse opravičevati, se izvijati, blažiti in tolmačiti sebi v prilog. »Resnica«, je dejal sam sebi, »da mi niti narava, niti njeno dosedanje postopanje ne daje poročstva, toda kdo mi dokáže, da že ni vtrujena od tega življenja in da ne kopra z vso dušo po drugem? V njenem postopanju tiči brezdvomno mnogo koketstva; toda kdo je znova porok, da ne razvija tega koketstva radi tega, da se odkritosrčno zaljubi vame?

Kar se dostaja zemljišnega veleposestva v totranski polovini, torej takega, ki ima nad 200 ha zemlje, pripada v to vrsto vse obdelane zemlje na Češkem 32%, v Sileziji 38%, v Galiciji 39%, na Solnograškem 40%, v Bukovini 46%. Iz tega vidimo, da le malo števí velikih posestnikov, posebej v Galiciji in Bukovini, a tudi na Češkem, ima ogromna obdelovana zemljišča. To malo število zahteva visoko carino na žito in živino. Zgolj ono ima dobičke od nje v led tega, da more tekmovali z ogrskimi zemljiščnimi veleposestniki ter kolikor toliko višati cene za živež v notranjih deželah. To malo število veleposestnikov ima torej interes na povišanju carine na živež. In ta dobiček mora temu številu zbirati in spravljati ogromna večina ostalega prebivalstva!!

Ne le ti, kateri ne živijo od dela na kmetijstvu, temveč tudi mali, srednji in celó, kakor pravimo, dobri kmetje so in bodo posredno in neposredno oškodovani v led grozečih novih zunanjih davkov na žito in živino. Taki carini bi se morali delavci vseh vrst — torej tudi delavci z duhom, in ne le z dlanjo — uprati na vso moč. Ako se vsprjme sedaj toliko visoka carina na živež, nastanejo trajno hude gospodarske razmere. Kakor smo se razgovorili tu, vpliva carina na živež na vse druge oddelke občega pri nas državnega gospodarstva, ker pravega narodnega gospodarstva nimamo v Avstriji!

Samo Madjari se lažljivo bahajo, da so nacija, da je njih država nacija, da je tudi obče madjarsko gospodarstvo nacija. Za Avstrijo je to gospodarstvo v resnici nacija madjarsko, in ono skrbi, da nam stavlja carinske meje s svojimi diktati, ne da bi bilo treba fizično postavljati take carinske granice.

Mi, v Avstriji, bi se mogli braniti gospodarskega naplovljenja in preplavljenja jedino z dejanskimi postavljenimi carinskimi mejniki. Le pod takim uslovjem bi mogel g. Povše nastopiti ter postavljati totranski polovini povišano carino! A ne le na zunan, temveč tudi proti Ogrski. Potem bi zemljišni posestniki totranske polovine nastopali kakor paše, in bi poljski pa plemiči čeških dežel diktirali morda še višjo carino, nego so jo dobili s pomočjo Madjarov. Potem seveda bi bilo za večino prebivalstva totranskih dežel še hujše, nego nam grozi. Tako pa bo preplavljenje naših dežel z ogrskim žitom in z ogrsko živino vsaj nekaj

Predstavljati si, da človek, poln napak in nepravilnosti, nima nobene dobre strani, je naravnost otroče. Oh, kakšna mešanica je — človeška duša! Treba je samo ugodnih pogojev, da se te ugodne strani zamorejo razviti in slabe zginiti. Gospa Elzenova je tudi že prekoračila svojo prvo mladost. Kako nespametno bi bilo dopuščati, da noben glas v njej ne vpije po tistem in čednostnem življenju, po miru in pokirjenju. Uprav iz teh razlogov za mirno takšno bolj, nego katere druga, ceniti po zasluženju poštenega človeka, ki ji zagotavlja vse to! Zlasti ta poslednja opomnja se mu je zdela nenavadno primerna in globoka. Pred vsem drugim mu je že zdrava pamet dejala, da ga gospa Elzen hoče vjeti, on pa ji je odgovarjal sedaj: prav ima, kakaj o vsaki, celó najbolj idealni ženski, katera se želi združiti z ljubljanim človekom, je mogoče reči, da ga hoče vjeti. Pomirjalo ga je takisto, kar se tiče bodočnosti, nadeja otrok. Misli si je, da takrat bo imel koga ljubiti, ona pa bo tudi primorana raztrgati vez s posvetnim, nečimernim življenjem, ker ne bo imela več časa zanj; preden pa stroci odrastejo, preide njena mladost popolnoma in tedaj jo bo domačija bolj mikala, nego svet. Končno si je dejal: Nekako že bo! Življenje se mora nekako uravnati — predno pa napoči starost, preživim nekoliko let skupaj s

ma j h e n regulator cen na žito in živino. Toliko predzniki vendar ne bodo totranski veleposestniki, s pismom razne krvi na čelu, da bi sklepani obroče ali ringe z ogrskimi zemljiškimi tovariši. Voljo za to bi morda imeli, ali precejalni interesi ogrskih bogatašev jim prestržajo to voljo. Ogrski agrarci bodo zadovoljni, da izpodbijajo vsakotero konkurenco v obeh polovinah cesarstva. Toliko mogočni bodo v led nove carine!!

Od zunaj ne more avstro-ogrskim agrarnikom žugati nobena nevarnost. Saj ni možno plačevati prevoznega težkega blaga in potem pa še naši monarhiji poravnati na meji neizumno visoko carino! Tako se je po izgledu velikomestnih junckerjev srečno dotirali v Avstro-Ogrski do carine na živež, da bodo po vsem našem cesarstvu vsake vrste zemljiških veleposestnikov imeli dejansko samoprodajo ali monopol. Hej, srečna nova doba! V resnici zaslučuje ta obrat nekoliko — epiloga.

Ypsilon.

Slovensko šolsko vprašanje v Trstu

je bilo v razpravi tudi v sinočnji seji našega mestnega sveta in sicer ob točki, zadevajoči namerovano uvedbo laških paralelk pri sv. Ivanu. Poročilo o sinočnji seji moramo odložiti za ponedeljek. Danes že pa prinašamo govor gospoda svetovalec dr. Gustava Gregorina, s katerim je posegel v razpravo, dočim si tudi označenje Venezianove polemike proti izvajanju dr. Gregorina pridružujemo za ponedeljek.

Dr. Gregorin je izvajal:

Da si prijatelji vsakega napredka in dosledno vsega tega, s čemer se hoče storiti pristopno naobrazbo najširšim slojem prebivalstva, smo vendar danes prisiljeni jaz in moji sodrugi iz okolice, da glasujemo proti stavljenemu predlogu, to je, proti namerovanemu ustanovitvi italijanskih paralelk na ljudski šoli na Vrde in to sicer iz dveh razlogov.

Najprej iz razloga, ker ustanovljenje omenjenih paralelk pomenja pri danih razmerah očito krivico v oziru Slovencev, prebivajočih v okrožju mesta; in v drugi vrsti iz razloga, da ustanovljenje omenjenih paralelk — in sicer vedno ozirom na dane razmere — ni potrebno.

zalo in zanimivo žensko, pri kateri se mu bo zdel vsak delavnik praznik.

Vendar sedaj, po dogodkih včerajšnjega večera, se je sprebudil z velikim nemir in nevoljo. Ni se mogel upreti premišljevanju o dveh rečeh; prvič, ko bi mu bil kdo pred mesecem dejal, da pojde snubit gospo Elzenovo, bil bi ga imel za tepca, drugič, da ona mičnost odnošajev žnjo, ki je tičala v negotovosti, v vzajemnem ugiibanju pogledov in misli, v neizgovornih besedah, v vzajemnem medsebnem vabljenju, je bila dokaj večja, nego ta, ki je izvirala iz sedanjega znanja. Svirskemu je bilo bolj prijetno delati priprave za zaroko, nego biti zaročen; sedaj pa si je mislil, ako mu bo za tolikanj manj ljubo postati zakonski mož, nego zaročnik, potem pa naj zlozi vzame takšno usodo! Časih se mu je misel, da je že zvezan, da nima pred seboj izhoda in da z ladjico svojega življenja mora hoté ali nehoté vzeti k sebi gospo Elzenovo ob enem z Romulom in Remom, zlela naravnost neznosna. Takrat, ne hoté kakor lojalni človek kleti gospe Elzen, je klet Romula in Rema, njiju »razgrajanje«, njuni po ptičje stisnjeni glavi in ptičji lobanji.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Na svetlem obrežju.

Novela. Poljski pisal H. Sienkiewicz. Poslovenil Podravski.

III.

Bili so to po njegovem mnenju izrodi, oropani duševne izobrazbe in celó razuma, takšen razum namreč, ki grabi za se vse, ne priznavajoč nikomur ničesar, imajo tudi živali. Ob enem pa je v gospe Elzen, kakor tudi v Romulu in Remu videl tipe, v katerih se omika pričinja in konča na koži, za puščajoč zares plebejsko in neoglajeno notranjost. Vrh tega ga je zbadal še njen kosmopolitizem. Bila je zares tako oguljena, kakor denar, da je bilo težavno spoznati, kateri pokrajini pripada.

Gospa Elzen ga je iz početka njunega zasnja začela ločiti od drugih in ga vabiti k sebi. Bil je več vreden, nego ostali njeni znaneci; bil je na dobrem glasu, bil lastnik znatnega premoženja in jako sloveč slikar. Manjkalo mu je res mladosti, pa tudi gospa Elzen je štela že pet in trideset let in o tem je njegova herkulova rast zamogla nadomestiti mladost. V ostalem, ko bi ga bila dobila za moža, značilo bi to za žensko, katero so vlekli zlobni jeziki skozi zobe, toliko,

Da ustanovljenje predlaganih paralelk pomenja očito krivico oziroma na mestne Slovence sledi iz okolnosti, da je že leta 1884 niš manj nego 1429 oštev vložilo prošnjo za ustanovljenje slovenskih ljudskih šol v okrožju mesta ter da je pozneje, leta 1894, bilo dokazano od dotičnih prosilcev število 854 učencev slovenske narodnosti v istem okrožju, dolžnih pohajati ljudsko šolo, ne da bi se tržaška občina do danes, to je po skoraj 20 letnem neprestanem moledovanju in zahtevanju, čutila dolžno ustanoviti slovenske šole v mestu, utemeljujé ponovno odklonitev dotičnih zahtevanj s priprosto trditvijo, da slovenski mestni otroci lahko pohajajo ljudske šole v Rojanu, na Verdeli, v Šklednju, v Barkovljah in celo — na Katinari, katera poslednja šola je oddaljena od mesta celih 3-90 kilom.

Ako se noče ustanoviti slovenske šole v okrožju mesta za 854 učencev iz ravno navedenega razloga, bi pomenjalo brezdvomno krivico ustanovljenje italijanskih paralelk za število, še nedokazano, 200—300 učencev, kateri nimajo niti 1 kilometer poti od sv. Ivana do bližnje šole v ulici Kandler.

Treba je pa opomniti, da od 200 učencev, kateri, kakor se trdi, pohajajo otroški vrt na Verdeli, pripada velik del slovenski narodnosti, kateri poslednji pohajajo omenjeni otroški vrt iz edinega razloga, ker tam ni takega slovenskega otroškega vrta, kateri bi nudil otrokom vse one materijalne koristi, katere nudi občinski otroški vrt.

Naj se le odpre na Verdeli občinski otroški vrt s slovenskim učnim jezikom, pa se bo videlo takoj, kako se zmanjša kar naenkrat število učencev v italijanskem otroškem vrtu!!

Na tem mestu ne morem mimoiti molče, in ne da bi jo pobijal krivo trditev, slonečo na krivih podatkih zadnjega ljudskega štetja: da namreč Italijani tvorijo večino v sv. Ivanskem okraju!

Nasproti rezultatom zadnjega ljudskega štetja, po katerih je v istem okraju od 6138 prebivaleev pripadajočih občini, 3090 Italijanov in 2552 Slovencev, stoji nepobitno in nepobijano dejstvo, da je o zadnjih volitvah v peti kuriji slovenski kandidat dobil v istem okraju 992 glasov, dočim jih je dobil italijanski kandidat komaj 232, torej prvi 81% glasov, a drugi komaj 19%.

Istotako sta dobila o zadnjih občinskih volitvah oba slovenska kandidata 202 glasa, dočim sta dobila oba italijanska kandidata komaj 40 glasov, kar odgovarja 83% glasov na korist slovenskih kandidatov.

Reče se torej lahko, ne da bi se moglo oporekati, da Italijani v sv. Ivanskem okraju ne predstavljajo večine, marveč ne niti petega dela prebivalstva!

Ko že govorim o rezultatih zadnjega ljudskega štetja moram še omeniti, da je o zadnjih volitvah v peti kuriji italijanski kandidat dobil po h u d e m v o l i l n e m b o j u v okrožju mesta na ožji volitvi 9357 glasov, dočim je dobil slovenski kandidat 4203 glase, katere številke si stoje nasproti kakor 70% proti 30%. Te številke in ne one uradnega ljudskega štetja dokazujejo resnično narodnostno razmerje v Trstu.

Ako se nasproti takemu stanju stvari odreka ljudsko šolo Slovincem, prebivajočim v okrožju mesta, ter se pošilja njihovi otroci v šolo na Katinari, ki je oddaljena od mesta 3-90 kilom., ter, ako se hoče na drugi strani ustanoviti italijansko šolo pri sv. Ivanu za malo in niti dokazano število italijanskih otrok, kateri se lahko poslužujejo mestne šole, oddaljene niti 1 kilom., je to gotovo velika krivica na škodo Slovencev.

Omeniti mi je še, da glasom šolskih izvestij e. k. ljudskih šol in privatne šole pri sv. Jakobu, število slovenskih učencev v okrožju mesta znaša v šolskem letu 1902/03 blizu 1100, kateremu številu je še dodati število slovenskih učencev, ki so prisiljeni pohajati italijanske ljudske šole.

Ob takih razmerah je ustanovljenje italijanskih paralelk pri sv. Ivanu tudi n e p o t r e b n o, kakor sem omenil začetkom svojega govora.

Ako namreč glasom opetovanih sklepov tega mestnega sveta ni potrebna ljudska šola za več nego 1000 slovenskih učencev ter se pošilja iste v šole, oddaljene skoro 4 kilometre, se ne more trditi, da je potrebna šola za 200—300 učencev, kateri imajo na razpolaganje dobro urejeno šolo oddaljeno komaj 1 kilometer.

Iz vseh teh razlogov bomo glasovali proti stavljenemu predlogu ter se bomo upi-

rali izvršenju istega s vsemi zakonitimi sredstvi, ki nam bodo na razpolago, dokler ne bo ustrezno pravičnim zahtevam Slovencev s tem, da se ustanovi ra občinske troške tudi za njih otroških vrteev, kjer so potrebni, in ljudske šole v okrožju mesta, a za sedaj vsaj en otroški vrt pri sv. Ivanu in paralelke na ljudski šoli v ulici Kandler!

Kardinali v konklavu.

Včeraj popoldne se je bila zbrala na trgu sv. Petra v Rimu množica ljudij, da je prisustvovala prihodu raznih kardinalov v Vatikan. Ob 3. uri popoldne so bili že vsi kardinali — katerih je 62 — v Vatikanu. Ob 4. uri so se zbrali kardinali v Pavlinski kapeli, a od tod so se podali sprevedoma v Sikstinsko kapelo. Sprevedu na čelu so nosili Sv. Razpelo, okolu katerega so bili zbrani peveci, ki so mej sprevedom peli »Veni Creator Spiritus«. V Sikstinski kapeli je bilo že postavljenih toliko prestolov, kolikor je kardinalov. Ti prestoli so namenjeni kardinalom za časa konklave in sicer za volitve seje. Prestoli so oblečeni vsi v vijoličasto snov, izven enega, ki je oblečen v zeleno snov. — Zeleni prestol je namenjen kardinalu Oreglia, ker je on edini, ki je bil imenovan kardinalom še pod papežem Pijem IX.

Prišedši v Sikstinsko kapelo, so kardinali zasedli svoje prestole. Ko so pevali končali petje »Veni Creator Spiritus«, se je pričela molitev »Deus qui corda fidelium«, a ko je bila končana ta molitev je pod-dekan izustil govor, s katerim je priporočal kardinalom, naj kmalu izvolijo novega papeža in naj o volitvi ne mislijo na drugo, nego na blagor cerkve. Končavši govor je pod-dekan prečital konstitucijo konklave in one o volitvi papeža, na kateri so morali kardinali priseči. Kardinali so šli pojedno pred oltar in tu položili prisego. Za kardinali je prisegel konklavski maršal, priče Chigi, a za njim vsi konklavisti in vse druge osebe, katere morajo, na podlagi konklavske konstitucije, ostati v palači dokler traja konklave, to je dokler je izvoljen novi papež.

Takoj po tem je šel ceremonijski prefekt v sredino kapele in ta zaupl močnim glasom: »Extra omnes«. Na ta ukaz so zapustili kapelo vse konklavu tuje osebe. Polegoma so zapustili kapelo tudi kardinali, ter so šli vsak v svojo celico. Vsakemu kardinalu je sledil konklavist in častni stražar, ki je bil že v naprej nalašč za to izžreban.

O solnčnem zatonu se je zaprl konklave po predpisnem ceremonijelu. Kamerlengo kardinal Oreglia je preiskal vse vatikanske prostore, vse uhode in vse izhode in pri tem so ga spremljali trije kardinali, katerim je po verjeno vzdrževanje reda in trije papežai ceremonijerji — spredaj sluga z prižganimi bakljami a zadaj oddelek švicarske straže.

Po končanem preiskovanju je kamerlengo poklical konklavskega maršala ter mu ukazal, naj zapre vrata.

Tudi tej operaciji je predpisan poseben ceremonijel, ki se je vršil tako-le:

Konklavski maršal je šel z mnogoštevilnim spremstvom k prvemu glavnemu uhodu v oni del vatikanske palače, ki je prirejea za konklave. Pri vходу ga je čakal kamerlengo kardinal Oreglia, kardinali, katerim je poverjeno vzdrževanje reda in trije papežai ceremonijerji. Kamerlengo je izročil konklavskemu maršalu mošnjo s ključema glavnih uhudov v konklave. Vzemši mošnjo se je maršal poklonil kardinalom. Na to je ukazal osobju svojega spremstva, naj izide in slednjič je izšel tudi on. Takoj ko so bili vsi zunaj, je maršal ukazal zapreti vrata ter jih je potem zaklenil s lastno roko in shranil ključ zopet v mošnjo, katero hrani on za ves čas konklave. Mej tem je pa kardinal kamerlengo zaklenil vrata znotraj. Z ravno takim ceremonijelom se je zaprl potem tudi drugi glavni uhod v konklave. Sedaj še so še odprli v vratih glavnega uroda malo okence za eventuelne pogovore kardinalov s poslaniki raznih držav. Pred vsaka vrata so postavili straže z nalogo, da ne smejo dovoliti nikomur niti približati se vratom.

Po končani tej ceremoniji je šel maršal se spremstvom v svoje stanovanje in tu je dekan apostolskih pronotarjev napisal akt, s katerim se priča, da je konklave zaprt, kakor zahteva obred.

Dočim se je to vršilo, je pa konklavski guverner pregledal palačo od zunaj, da-li je vse zaprto, kakor zahteva predpis. Pri tem so ga spremljali konklavski komisar, konklavski arhitekt in oddelek švicarske straže. Slednjič je on zaprl vsa širi okretala, ki so edino sredstvo za dobavo bodisi živeža, ali kaj drugega. Postavljena so na štiri razna in med seboj oddaljena mesta, a poverjena so varstvu patrijarhov, škofov in drugih dostojanstvenikov.

Okolu 10. ure sinoči je končala vsa ta ceremonija in konklave je bil zaprt popolnoma.

Ljudstvo, katerega se je bila nabrala na trgu sv. Petra ogromna množica, se je razšlo okolu 11. ure.

Dotični pregled

V Trstu, 1. avgusta 1903.

Khuen-Hederwary — kakoršen

je! Zato je bilo zasnovano ali vendar se ni posrečilo: Grof Khuen je hotel piskusiti s korupcijo, s podkupovanjem z najnemoralnejšimi sredstvi. Intimni mu prijatelj grof Szapary, guverner na Reki, je bil prevzel ulogo režiserja z obvezo, da, ako bi stvar prišla na dan, on prevzame na se vso odgovornost in ves greh. Stvar je prišla na dan in grof Szapary je — vestno držal dano malo — častno besedo. Pripoznal se je zločincem na javni morali, žrtvoval je sebe, da bi rešil iz grde luči svojega prijatelja Khvena Hederwarya! Zastonj vsa žrtev. Ves svet vidi vendar v bivšem banu, za Hrvaško prokletega spomina, glavnega kriveca, ker le njemu jedinega je imela koristiti poskušana lumparija! In dokazano je, da je imel grof Szapary te zadnje dni neprestane konference s Khuenom in da sta bila skupno tudi na Dunaju! In kako nizko v blatu je vsa ta sfera poskušane podkupljanja poslancev, kaže še le dejstvo, da so služile kakor orodje tudi ženske iz demimonde, metués. Glas glas — to čutstvo je jedino, ki mora navdajati človeka vspricho take korupcije od gori dol! Vsak človek mora pritrčiti sodbi, ki jo je napisala »Die Zeit«:

»V trenutku, ko je bila njegova (Khuenova) vlada obdolžena, da je hotela kupiti poslance, je bil čas, da je Khuen v lastni stvari pokazal »močno roko«. Niti ena ura ni smela miniti, ne da je javil zbornici, da je dejal onea Martina Dienes (ki je izročil poslanca Pappu 10.000 gld.) pod ključ. Tu pripoveduje »Zeit«, kako so Dienesu pristili, da je pobegnil, in meni, da naj bi se drž. pravdnik sedaj bavil z najintimnejšim prijateljem Khuenovim, grofom Szaparyjem, ki da je »kakor visok državni uradnik v svoji službi zagrešil enega najhujših političnih zločinov!!«

»Ne več politik — pravi »Die Zeit« — ampak le kriminalist m re zanesljivo slediti potem režima Khuen Hederwaryjevega. Tak visoki državni uradnik mora vedeti, da je to zločin, ako se hoče podkupovati poslance. Ali guverner reški ni imel interesa na tej korupciji in n ben državni pravdnik mu ne bo verjel, da je storil to za hrbtom onega, ki je jedini imel interes na tem. Če gledamo grof Szaparyja, kako ravno kar vrši samoubojstvo, zaklicali bi mu: Nazaj, ker prijatelja ne rešiš več!«

»Vsa javnost je danes postala sodišče. Veriga dokazov je sklenjena, zatožba dvignena in — razsodba že izročena. Vlada grofa Khuena je obsojena. Če tudi ga višja moč obdrži v službi, čije dostojanstvo mu je padlo iz rok, vendar ga ne more nobena moč na svetu obvarovati pred seaco njegovih sokrivcev: Szaparyja in Dienes. Stvar vseh Ogrov, ki ljubijo svojo domovino, je sedaj, da skrbe, da se čast in ime Ogrske ne bo nikjer smatrala identično z zistemom kriminalne politike, ki b o n o s i l a s v o j e i m e p o g r o f u K h u e n u H e d e r w a r y j u !«

Proti tej sodbi in razsodbi dunajskega liberalnega lista ni apelacije. Definitivna, konečno veljavna je. Potrja jej tudi »Obzor«, ki pravi, da je trebalo doživeti Khuenove vlade, da se je moglo dogoditi kaj takega. In zagrebški list stavlja vprašanje: more li pošteni človek podpirati tako vladu?

»Grof Khuen — pravi »Obzor« — mora zapustiti mesto ministerskega predsednika. To je najnujnejši in najeminentnejši interes dežele! On ne more ostati, ker je pokazal svojo zadnjo karto —

podkupovanje. Današnji dan je pokazal brez dvoma, da z grofom Khuenom ni mogoč mir nikdar!«

Chamberlain grozi Burom.

Včeraj je Chamberlain odgovoril v angleški zbornici mej razpravo proračuna, raznim vprašanjem, tičočim se južne Afrike. Priznal je, da so navstale v južni Afriki nekatere poteškoče, za katere se ni moglo prej vedeti. Dejal je pa, da te poteškoče niso provzročene iz razmer mej Angleži in Buri, marveč iz razmer mej Buri samimi. On da je skušal na vse načine, da bi te razmere zboljšal in da je sicer tudi, akoravno še ne popolnoma, vendar deloma nekoliko dosegel. Chamberlain je dostavil, da je neohodno potrebno, da se da transvaalske vladni na razpolago jako in številno vojaško moč. Ako se bo videlo, da pomirjevalna politika ne izda nič, potem se bo treba poslužiti orožja in treba bo izgnati iz domovine agitatorje in motilce miru.

Tržaške vesti.

Uljuden poziv. Ker se že nekoliko časa sem v glasilu narodno-napredne stranke vsake-toliko, ali redno, ponavlja trditev, daje »Edinost« prenehala biti bojno glasilo tržaških Slovencev proti Italijanom, in ker je naše mnenje tako, da je ta točka na periferiji slovenske domovine toliko važnaši za ves slovenski narod, da ima ta narod življenski interes na tem, da ve, v kakem sestavu je slovenski življenj na tej točki in da-li ima primerno organizacijo in primerna sredstva v obrambo — v interesu narodne strani torej pozivljamo »Slovenski narod«, da v določeni obliki pove slovenski javnosti:

k d a j, k a k i m p o v o d o m, v k a k i o b l i k i i n k a t e r i m š i n o m j e »E d i n o s t« p r e n e h a l a b i t i s l o v e n s k o b o j n o g l a s i l o n a s p r o t i i t a l i j a n s t v u ? !

Velja tudi za nas v Trstu! V svojem narodnem sovražstvu, a ne vedoči, kako bise upirali uveljavljenju našega jezika v javnem življenju, izlasti pa na državni, deželni in na občinskih upravah, prihajajo štajarski Nemci in nemškutarji z neslano in bedasto trditvijo, da naš kmet niti ne umeje slovenskega književnega jezika in da mu je ljubše, ako javni uradniki obušujejo z njim v »idijom«, ki ga govori ljudstvo po deželi.

Iz te premise jim seveda kar sam po sebi prihaja zaključek za rabo nemškega uradnega jezika tudi za slovensko ljudstvo — torej njihovim germanizatoričnim tendencijam v prilog. Javno uradovanje se mora vendar vršiti v književnem jeziku, ne pa v »idijomih« z dežele! A ker naše ljudstvo ne umeje slovenskega književnega jezika, je jedino umešten — takov je njihov zaključek — nemški uradni jezik! Seveda se ta zaključek ne odlikuje z Bog ve kako logiko. Narobe: to je logika, da Bog pomagaj! Kajti če slovenski kmet ne umeje že slovenskega književnega jezika, kako pa more umeti potem šele nemški književni jezik? Isti argument istih Nemcev velja torej vsaj v toliki — po naši sodbi pa v nerazmerno večji meri za slovenski uradni jezik, nego pa za nemški med slovenskimi kmeti!!

To argumentacijo nemško dovaja »Südsteierische Presse« ad absurdum tako-le:

»O ti ljuba nebesa! Kako se more zahtevati od kmeta, da naj umeje književni jezik?! Vzemite le pristno nemškega gorskega kmeta, ki često ne umeje niti vsake druge besede sodnikov — in vendar se izdajajo istemu razsodbe v nemškem književnem jeziku! Zakaj pa se tu ne poslužujejo idijoma nemškega prebivalstva po deželi?! To je ravno, da tudi pri Nemcih ne zadošča, da sodnik pozna dialekt štajarskega nemškega kmeta, sodnik mora marveč umeti tudi nemški književni jezik, to je, jezik nemške inteligence! Mi bomo torej vedno energično protestovali proti imenovanju slovenskega jezika nezmožnih uradnikov za naš Spodnji Štajer. Kdor hoče med Slovenci služiti svoj kruh, ta mora tudi temeljito poznati jezik slovenskega prebivalstva, da tudi narod umeje njega!«

Mutatis mutandis velja to tudi za naše Primorje in naše italijanske nasprotnike ter njihovo argumentacijo proti našim narodnim aspiracijam. Tudi oni čvekajo vedno, da naš kmet ne umeje slovenskega književnega jezika in zato da mu je pisati v — italijanskem književnem jeziku! Kakor da bi bil

slovenskemu kmetu italijanski književni jezik bolj umeven, nego pa slovenski!!! Ker je stvar, ki jo brnijo tako krivična in nezmišljena, da je ni možno brati niti z najbistromnejšo sošisterijo, pa so siljeni, da se pred očmi vsega sveta pretepajo z logiko in zdravro šlovesko pametjo! In na tem imenitnem pretepu jim sekundirajo dobrohotno naši državni organi se svojimi srednjeveškimi tradicijami, ki ne morejo umeti, da se zdravi narodi razvijajo v napredovalni, ne pa v nazadovni smeri, kakor je tudi pri zdravih narodih izključno stacionarno stanje.

Iz sv. Ivana nam pišejo: Dne 27. t. m. je preminola tu v najlepši dobi gospa Ivanka Šagelj. Vzlic dolgi hudi bolezni, ki jej je grenila življenje, se je ta vrla, da si priprosta žena vedno živo zanimala za gibanje tržških Slovencev in se je kakor otrok veselila vsacega vpeha. Tako se je n. pr., doznavaša o našem sijajnem vpehu na zadnjih volitvah, jokala od veselja. Tako čuteče ženstvo v priprostih vrstah naroda je pravi narodni zaklad, je jamstvo našega ohranjenja. Časten spomin bodi pokojnici!

Kedor išče — najde. Pišejo nam: Včeraj popoldne sta šla dva delavca iz kraljestva mimo glavne pošte. Nasproti jima je prišla lepa mlada Furlanka v svoji narodni noši. Eden omenjenih postopačev se jej je približal in jej napravil ne ravno dostojen poklon. Vstopil pa se je tako, da se je ženska morala ustaviti. V odgovor na umazani poklon je napadena prav po »domače« izpovedala oba laška falota, ki sta na to nadaljevala svojo pot. Kakih 50 korakov od prvega dogodka sta sinova 2000-letne kulture srečala neko mlado poročeno ženo, kateri sta posovila »poklon«, storjeni že prej omenjeni Furlanki. Tu pa sta se vrezala, ker ta druga je bila ena onih, katerim se v Trstu pravi: »šešolca«. Ta je nesramneža tako zdelala, da sta kar izginila vsak na drugo stran!

Za tako nesramno vedenje, ki je že v navadi pri »renjikoših«, se lahko dobi še vse drugačen lek! In ta bi bil, da bi tako napadene ženske pozivale redarstvo na pomoč.

Veselite s plesom. — Pevsko društvo »Zarja« v Rojanu priredi jutri dne 2. avgusta, v prostorih »Konsumnega društva« v Rojanu, veselico s plesom in šaljivo pošto se sledečim razporedom:

1. * »Narodna Hrvatska«, koračnica, godba. 2. A. Fierster: »Planinska«, zbor, godba. 3. P. H. Sattner: »Za dom med bojni grom«, možki zbor. 4. Fogl: »Cigani«, zbor, godba. 5. A. Grbec: »Venček slovenskih pesmi«, mešan zbor. 6. Titl: »Slovenska sinfonija«, godba. 7. F. S. Vilhar: »Nočna pjesma«, možki zbor. 8. Parma: »Pozdrav gorenjski«, valček, godba. 9. Laharnar: a) »Pri zibelci«, b) »Šarjančke«, mešan zbor. 10. Rieder: »Od sreča k sreči«, venček, godba. 11. Avg. A. Leban: »Molitva«, možki zbor. 12. a) Bendl: »Križanci na moru«, zbor, b) Parma: »Amazonke«, koračnica, godba. 13. Fr. Rebec: »Na mostu«, gluma v jednem dejanju. Petje bo vodil društveni pevovodja g. A. Grbec.

Pri veselici in plesu bo sodelovala Wagnerjeva godba. — Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina 50 st. (25 nvč.); k plesu možki 1 K, ženske 40 st. (20 nvč.).

Uverjeni smo, da zna vsak rodoljub ceniti velike zasluge, ki si jih je društvo »Zarja« steklo za narodno probujo v Rojanu in da pobiti jutri na veselico tega društva, da se z mnogobrojno udeležbo njegovim članom izkaže zasluženo priznanje. Kakor vsa naša društva, tako potrebuje tudi »Zarja« — in ona se v posebni meri — obilne moralne in materialne podpore na svojem težavnem delovanju za napredek našega naroda.

Občni zbor možke podružnice družbe sv. Cirila in Metodija. Še enkrat opozarjamo nujno, da se bo občni zbor te podružnice vršil nocoj v »Tržškem podpornem in bralnem društvu«, ulica Stadion št. 19. Začetek ob 8. uri zvečer.

Opozorjamo cenjeno občinstvo na koncert, ki se bo vršil jutri ob 4. uri pop. na Kolonkovec št. 97 in ki ga priredi tamošnje konsumno društvo se sodelovanjem pevskega društva »Slava« in domače godbe. Pri koncertu je vstopnina prosta.

Pevsko društvo »Zvonimir« v Roelu bo imelo jutri ob 5. uri popoldne svoj prvi redni občni zbor v gostilni g. Gregoriča »pri dveh cipresah«. Želeli je, da bi se jutri sešlo v Roelu mnogo Slovencev v vspodbujajo njim, ki so se lotili težkega, a zelo važnega dela. Izlasti naj bi bližnja pevska dru-

štva pozdravila svoje nove brate v imenu — slovenske pesmi. Radostiti jih mora vseh, da se je slednjič tudi v Roelu uvrstil člen v evetočo organizacijo naših toli vpešno in zaslužno delujočih pevskih društev.

Pevci bratovščine sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu se udeležijo skupno prvega občnega zbora novega pevskega društva »Zvonimir« v Roelu, ki se bo vršil jutri v krčmi Gregoričevi istotam. Bratje hočejo obiskati brate.

Pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku priredi dne 15. avgusta t. m. veliki koncert s petjem in gledališko predstavo, na katerej bo sodelovala družba slov. igralcev iz Ljubljane.

Prosimo slavna bratska društva, da blagovolje upoštevati to objavo o določanju časa svojim veseliam.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 23.3, ob 2. uri popoldne 27.2 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 759.2 — Danes plima ob 5.52 predp. in ob 3.43 pop.; oseka ob 7.4 predpoldne in ob 7.12 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske

× **Za otroški vrtec v Nabrežini.** Tukajšnje pevsko društvo »Nabrežina« vložilo je vsled sklepa občnega zbora 19. t. m. 20 kron za ustanovitev otroškega vrta pri tukajšnji hranilnici in posojilnici.

V isti namen so darovale so tržaške gospodične pri gospej Nemčevi 7 K. Srčna hvala vsem!

× **Iz Kanala** nam pišejo: Kdor je videl prošli četrtek oni sijajni pogreb v našem trgu, mogel si je misliti: Kanaleci so zopet izgubili iz svoje srede jako priljubljeno in visoko spoštovanega moža. In v resnici, g. Andrej Peterneš, kojga smo v četrtek spremljali k večnemu počitku, bil je tak mož.

Bil je vrl mož, ki je ljubil svoj narod nad vse. Kadar je bilo treba žrtvovati se za narodne svrhe, bil je pokojnik vedno v prvih vrstah in druge vspodbujal, da so pristopili. Bil je odkritosrčen in mehkega srca. Vsako krivico je britko občutil v svojem srcu, in to je veliko pomagalo, da je šel v prerani grob. »Narodna čitalnica« britko občuti izgubo svojega neumornega člana. In, ko ga je bilo treba spremiti k večnemu počitku, in se posloviti od njega, tedaj je pokazal Kanal, da zna izkazati čast takim možem. Udeležba na pogrebu je bila velika. Narodna čitalnica položila mu je na krsto krasen venec s slovenskim trakom, kjer je bil napis: »Narodna čitalnica v Kanalu svojemu vrlemu členu«, istotako položila je veteransko društvo lep venec z napisom: »Veteransko društvo svojemu uzornemu načelniku«, Narodna čitalnica udeležila se je pogreba s zastavo, veteransko društvo in društvo ognjeveščev v uniforimi, je sijajno pogreba toliko bolj poudarilo. Še mila nagrobna pesmica zadonela mu je iz grla domačih pevcev v slovo in poslovili smo se žalostni valed tega nepozabnega vrliga moža.

Vesti iz Kranjske.

* **In tako dalje.** V »Slovenec« čitamo:

»Po Ljubljani se govori, da je g. dr. Konrad Vodušek, ki je predvčeršnjim brnil pred sodiščem od heilovec toženega svojega brata g. Žigo Voduška, dobil radi svojega obrambnega govora pred sodiščem od Nemecev štiri pozive na dvoboj. — Tudi g. dr. Tavčar ima neko afero z nemškimi častniki, ker je »Narod« prinesel notico, da je neka generalova dama jezdarila po Ljubljani s plavciami.«

V »Slovenskem Narodu« pa čitamo: »Dne 24. julija smo v dnevni vesti »častniki proti županu Hribarju« v končnem stavku omenjali pripetljaj, ki z vestjo samo ni bil v nikaki neposredni zvezi. Kakor se je nam od zanesljive strani zagotovilo, omenjena dama s tem, da je nosila plavice, ni hotela kazati nikake, najmanj pa kake politične tendence. Nosila je plavice zgolj radi slučajja, da te cvetlice ravno v tistem času cveto. Ko to v vednost sprejmemo, obžalujemo, da se je naša vest tolmučila tako, kakor da bi bili hoteli dotično damo osebno žaliti. Kaj takega nismo nikdar nameravali, ravno tako tudi nismo imeli namena, dotičnemu gospodu generalu kaj žalega očitati.«

Sodbo — čitateljem.

* **Mizarski pomočnik — nadporočnik.** Mizarski pomočnik Avg. Hrastnik podedoval je pred nekoliko dnevi nekaj tisoč goldinarjev. Dal si je nepraviti uniformo nadporočnika ter se je vozil okoli, pil v nekaterih gostilnah ter se slednjič v neki gostilni pijan prepiral. Policija, ki ga je prišla, izročila ga je sodniji v Ljubljani.

Vesti iz Štajerske.

— **Za dobe justične uprave v rokah gospoda Koerberja** so možne na pr. take-le stvari:

Dne 27. julija se je zgodilo, da je neki celjski solcator nekaj zaprosil sod. oficijala Cobala v interesu neke siromašne stranke. A ker je storil to v slovenskem jeziku, se je oficijal obrnil, češ, da ne obhaja s solci ta torjem. Solcator je pokazal na navzočo stranko ki ga pooblašča. Oficijal je hotel prezirati solcatorja in je zato pozval stranko, naj razpravlja z njim. Ali nista se mogla sporazumeti. Zato je z pet pri-topil solcator, da bi pojasnil. Vsed tega pa je oficijal kakor besen oddiral iz sobe in je kmalu privel seboj sodnega tajnika Markhla, ki je menda začasen voditelj okrajnega sodišča. Ta pa je takole zmerjal nesrečnega solcatorja: »Zakaj ne govorite nemški?!« Na odgovor solcatorja, da on ima pravico govoriti v uradu slovenski, sodni tajnik: »Vedno hočete govoriti slovenski s sodnimi uradniki in jih razburjate! Ali ne veste, da je uradni jezik nemški?!« Na prigovor solcatorjev, da on ni nikaka uradna oseba, se je zadržal sodni tajnik: »Ali kaj mislite, kaj pa ste prav za prav?!« — A ko se je solcator zavaroval proti temu, da bi v uradu postopali z njim kakor s kakim poslušnim smrkvcem, se je sodni tajnik žutil žaljenega in je menil: »Ali me hočete žaliti? Poprej ste želeli oficijala, sedaj pa mene!«

In solcator in siromašna stranka sta morala oditi, ne da bi bila kaj opravila. »Dobrovina« je izvedela, da je sodni tajnik Markhl prepovedal uradnikom govoriti slovenski s strankami, in vprašuje: »Radovedni smo, kaj porečejo pristojne oblasti g. Markhlu in njegovim podložnikom?«

Nam pa se zdi, da nič ne porečejo, saj je voditelj justičnega ministerstva ime — dr. Koerber!

— **Peter Končnik pojde v Gradec.** Glasoviti nekdanji gimnazijski ravnatelj v Celju, sedaj šolski nadzornik na Kranjskem, je premeščen v Gradec, kjer bo pridodeljen deželni šolskemu svetu.

— **Celjski magistrat** je tako razpaljen v svojem pangermanskem navdušenju, da celo vse svoje spise — in naj jih pošilja kamor hoče — povija s trakovi v frankfurtskih barvah. Celo s spisi ljubljanskemu magistratu si privrže take vsenemške provokacije.... Tudi to je interesantna epizoda v veliki igri germanske nezoosljivosti.

Brzjavna poročila.

Določbe o merosodstvu. DUNAJ 1. (B.) »Wiener Zeitung« priobčuje objavo ministerstva za trgovino od 22. julija, s katero se razglašajo dodatna določila k merosodnemu redu od 19. decembra l. 1872.

Kralj anglezki na avstrijskih tleh. DUNAJ 1. (B.) »Freundenblatt« javlja iz Marijnih toplic: Glasom oficijelnega obveščanja dospel angleški kralj Edvard dne 15. avgusta tjakaj na triletsko zdravljenje.

Ministri v Ischlu. ISCHL 1. (B.) Ob 9. uri popoldne sta bila vsprejeta od cesarja ministerski predsednik dr. Koerber in finančni minister Böhm Bawerk. Oba ministra sta imela ob 10. uri popoldne v hotelu Elisabeth konferenco z ogrskim finančnim ministrom Lukacsem.

TRŽAŠKA OSOJILNICA IN HRANILNICA

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Ulica S. Francesco štev. 2, I. - TRST - Ulica S. Francesco štev. 2, I. Telefon 952.

Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daje samo zadrugi in sicer na uknjižbo po 5 1/2 %, na menice po 6 %, na zastave po 5 1/2 %. Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne. Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Poštno hranilnični račun 816.004.

Konklave.

RIM 1. (B.) »Agencija Stefani« javlja: Potrja se, da obstoji konstitucija Leva XIII. za konklave. Ta konstitucija, ki izhaja iz l. 1882., se bitstveno pokriva z ono, ki jo je bil izdal Pij IX. Glavna razlika je v tem, da Lev XIII. priporoča, naj se konklave obdržuje v Rimu, izvzemši le slučaj, da bi bila svoboda konklava v nevarnosti.

Poplave na Bavarskem.

MONAKOVO 1. (B.) Iz gorovja, izlasti iz vshoda in jugovshoda, prihajajo vesti o poplavih. Na velikem Achenu in dotokih Hiemskega jezera je jako hudo. Vodovje nosi v velikih masah debela in les. Mnogo poti in cest je razdrtih. V Passau naraščati Danava in Aniza jako naglo.

Italija mirovni sodnik.

LISBONA 1. (B.) Obmejenje kraljestva Barodse, radi katerega sta v prepiru Anglija in Portugal, je prepričeno mirovni razsodbi Italije.

Nesreča na železnici.

TIFLIS 31. (B.) Danes je skočil s tira tovorni vlak vled zlobnega odstranjenja jedne tračnice. Dve osebi sti bili ubiti, tri ranjene.

Velik štrajk v Barceloni.

BARCELONA 1. (B.) 66 delavskih društev, med temi organizacije plinovih delavcev, težakov v pristanišču in železniških uslužbencev je izdalo do delavcev poziv, naj z 2. avgustom stopijo v štrajk in se udeležijo velikega tabora, ki bo dne 2. avgusta.

MADRID 1. (B.) Vlada je prejela od prefektov v Cordova, Cadix, Sevilla in Coruna neugodne vesti glede generalnega štrajka. Izlasti za Barcelono so določene jako ostre odredbe.

Velik požar.

SZASZREGEN 1. (B.) V občini Pötöls je požar vpepel 20 hiš s stranskimi poslopji. V plamenu je zgorela tudi neka stara žena.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GÖDNIK.

Lastnik konsorcijska lista »Edinost«.

Natisnila tiskarna konsorcijska lista »Edinost« v Trstu

Odda se v najem

mobilirana soba v slovenski družini. Primerna za delavca. Naslov v tiskarni »Edinost«.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A. (v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznano
tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poroštvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zjamčena, kajti les se osuši
v to nalašč pripravljenih prostorih s tem-
peraturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, mo-
derni sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

TRGOVINA Z ŽELEZJEM CARL GREINITZ NEFFEN

Corso šte. 33. podružnica Trst. Piazza Goldoni 2.

Priporoča svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbinstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi itd., vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne pohištvo in pred ognjem varne bagažne, nagrobne križe in ograje ter orodja za vsako obrt.

Vse stroje za poljedelstvo in vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za oljke in grozdje z novim diferencialnim pritiskom

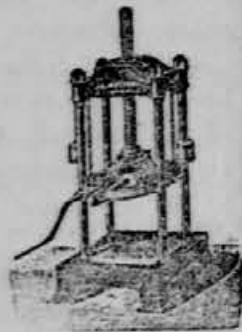

hidravlične stiskalnice za vino
novosti v strojih za škropljenje proti peronosperi in za zvepljanje, grozdni mlinci povsem novega sestava.

Nove svetilke z acetilenskim plinom za lovenje mrčesov, pumpe za vino, cevi za vino, kletarsko orodje kakor tudi vse druge stroje kot trieure, vitle, mlatilnice itd., pošilja po najugodnejših cenah.

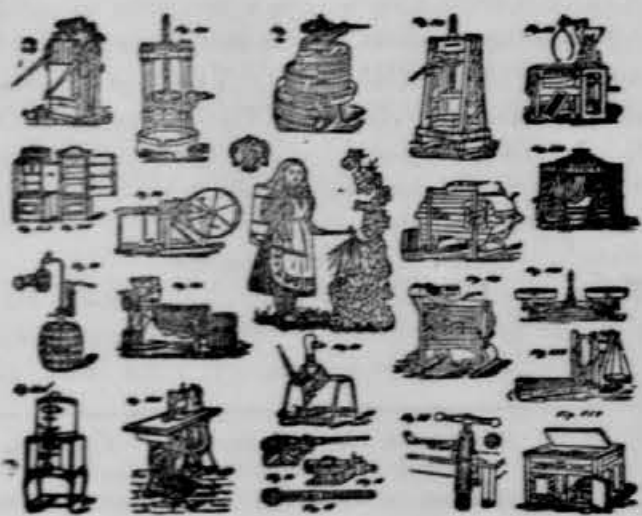
IG. HELLER, Dunaj, II. Praterstrasse 49.

Ceniki zastoj in franko. Dopisuje v vseh jezikih.

IVAN SCHINDLER Dunaj III/1

pošilja že veliko let dobro znane

stroje vsake vrste za poljedelstvo in obrtno potrebo mlince za sadje in grozdje, stiskalnice za oljke in grozdje, škroplilnice za trje, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice vitle, trjarje, čiščilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroje za rezanje reje, mlince za goljanje, kotle za kuhanje kladje, sesalke za vodnjake in gnojnice, železne cevi, vodovode itd. itd.

od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah

ravno tako vse priprave za kletarstvo, sesalke za vino, mešane pipe, gumijevе ploče, konopljene in gumijevе cevi, stroje za sladod, priprave a izdelovanje soda v de in penicilnih vin, mlince za škavo, kavo itd., stroje za delanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, stebenske tehtnice, decimalne tehtnice, železno pohištvo, železne clagajne, šivalne stroje vse s stavov, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, sedlarske, plekarje itd. itd.

vse pod dolgoletnim jamstvom, po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke! Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko. — Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prekupcem in agentom posebne prednosti.

Piša se naj naravnost: Ivan Schindler, Dunaj III/1. Erdbergstrasse 12.

Najlepša družinska zabava je
Zonophon Monarch,
ki reproducira vsak glas popolnoma naravno in čisto.

Dobi se tak stroj po zelo nizki ceni pri **ANTONU JERKIČ**, fotografu v Gorici.

V zalogi
marsalskega in ciparskega vina
v ulici Barriera vecchia št. 33.
(z uhodom v ulici dell' Olmo)
je v razprodaji
pristni brdski tropinjec
po **80 kr.** liter.

V novi gostilni
„ALLA FERMATA DEL TRAMWAY“
v Rojanu

se točijo vina iz najboljših kletij v Istri in sicer:

belo po 44 nvč. liter
refošk „ 44 „ „
istrski teran „ 36 „ „
od 5 litrov naprej „ 32 „ „
Opolo „ 44 „ „
Beljaško pivo „ 26 „ „

Kuhinja je z mizami in gorkimi raznovrstnimi jedili vedno pripravljena.

Kdor dokaže da bi bila vina ponarejena, vdobi v dar 1000 kron.

Za čilen obisk se priporoča
Dominik Vivoda
krčmar.

Javni ples v Bazovici
priredi

bazoviška mladina

v nedeljo dne 2. avgusta
ob 3. uri popoldne
v gostilni gospoda Mahnič (podstrešje).

Gosp.
Lekarica Piccoli
Ljubljana.

Vaše železnato vino sem uporabljal z izvrstnim vspehom pri moji soprogi, katera je dolgo časa nervozna. Prosim Vas, da mi dopošljete po pošti še šest steklenic zgoraj imenovanega vina.

Dr. L. Farber
c. in kr. tabni zdravnik.

V GORICI, dne 16. junija 1901.

Razprodaja se v lekarnah v Trstu, Istri, Dalmaciji, Primorskem, Gorškem in Tolminskem po K 2.40 steklenica.

Velika zaloga
portlandskega cementa
in živega apna
HEKTOR ZERNITZ
ulica Torrente

nasproti Volti di Chiozza.

Gosp. Avgust Aratti je edini pooblaščenec za vsprejemanje naročil.

Stavbišče se proda

na Opčinah nasproti gostilne g. Mičela. Več se izve v društveni krčmi zraven cerkve na Opčinah.

Danes, dne 1. avgusta 1903.

se je odprla

gostilna „V BUŽI“
v Škednju.

Točilo s bode pristno vino iz Almiše. Črno po 36 ič. za družine po 32 ič. liter; Opolo po 40 ič. za družine po 36 ič. liter. Exportno pivo po 28 ič. liter.

Kuhinja bo vedno preskrbljena svezimi jedili.

V Trstu imam tudi gostilno „Ai Canarini“, ulica Malcanton 11. Za manjši obisk se priporoča udani

Lovrenc Perajca.

Naznanilo.

Podpisani naznanja cenj. občinstvu, da sem cene olja znižal in sicer prodajam:

Olje za luč	liter po 28 nvč.
Jedilno olje	» 34 »
» » bolje	» 36 »
» » najfinije II.	» 40 »
» » I.	» 44 »
Namizno olje	» 48 »
» » bolje	» 52 »
» » iz Ženeve	» 48 »
» » iz Bari	» 48 »
» » iz Aixa	» 60 »
» » iz Nice	» 68 »
Mlo za kuhinjo	od 18—22 nvč.
» » pranje	» 26—30 »

Velik izbor toaletnih mil, škroba, sveč, kisa, voščila, vžigalce, sode in drugih potrebščin za perice.

Pošilja tudi na deželo po pošti ali železnici od 5 kg. naprej.

V zmislu gesla: **Svoji k svojim!** se priporoča

IVAN MILLONIG
Trst, Trg Barriera vecchia št. 2.

Epilepsija.

Kdor trpi na omotici, krču in drugih nervoznih stanjih, naj zahteva o tem knjižico. Vdobja se brezplačno in franko v Schwanen-Apotheke Frankfurt a. M.

Odvetniški kandidat

išče mešta. Nastop 25. septembra t. l. Pisma pod „§. 31 c. p. r. Tolmin“.

30 malih stanovanj z eno sobo in 2 sobami in eno kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v lišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. na str. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. na prej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor sten skih ur, regulatorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Tovarna za cementne plošče
ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2.—□m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

ZAHVALA.

Dne 27. julija je v Gospodu zaspala

Ivana Švagelj.

Podpisana se iz globine srca zahvaljuje ženi, ki so pokojnico ljubeznivo obiskovale med dolgo boleznijo, prečastiti duhovščini, ki jo je tudi obiskavala in molila zanjo, pevsk. društvu »Zvezda« za lepe žalostinke, sploh vsem, ki so molili za pokojnico in nama izražali sočutje in ki so pokojnici izkazali poslednjo čast.

SV. IVAN, 31. julija 1903.

Zalujoča:

Jakob, soprog.

Justina, hči.

Posojilno in konsumno društvo v Riečanjih vpisana zadruga z neomejenim poroštvom.

Vabilo
na

III. redno zborovanje
katero se bo vrilo

v nedeljo, dne 9. avgusta 1903.

ob 8. uri jutraj v društveni hiši.

DNEVNI RED:

1. Prečitanje zapisnika zadnjega sobranja.
 2. Poročilo starešinstva.
 3. Odbornik leta računa in bilance.
 4. Določitev nagrade delavnim članom.
 5. Zadruga se radeli v dve zadrugi: a) konsumno društvo, b) posojilnico in hranilnico po Reffenovem sistemu.
 6. Volitev starešinstva in nadzorstva.
 7. Sučajnost.
- Ker ni bilo sobranja za dne 26. aprila t. l. v listu »Edinost« pravočasno objavljeno, sklepuje se isto v novič za dne 9. avgusta t. l. v skladu sklepa c. kr. trgovskega sodišča z dne 17. julija 1903, Firm. 502/3.
- Podpisano vsi vse čl. gg. člene, da se sobranja gotovo udeležijo, da se tako izogne nadaljnim stroškom.

Riečanje, 31. julija 1903.

Starešinstvo.

Anton Skerl

mehanik

Piazza delle Legna 10. (hiša Caccia).

Gramofoni, fonografi, plošče in cilindri za godbo v velikem izboru.

Internacionalna godba in petje.

Vse po cenah, da se ni bati konkurence.

Specijaliteta:

Priprave za točenje piva.

NB. V olajšanje nakupovanja se prodajajo vsi predmeti tudi na mesečne obroke.

ZOBOZDRAVNIK
Univ. Med. Dr. Makso Brillant
v TRSTU
ulica S. Giovanni št. 5, I. nadstr.
Izvršuje izdelanje z emajlom, porcelanom, srebrom in zlatom.
Izdeluje posamezne umetne zobove kakor tudi celo zobovje.
ORDINIRA ob 9.—12. predp., 3.—5. popol.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gospodska ulica hšt. 7., I. nadstr

v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentn. davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 % Urađuje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1,263,563 Poštno-hran. račun št. 837,315.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital
K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu izrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje prodajume na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Ror-ra naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.